

Utbildningsinspektion i Sundbyskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	5
Bedömning av förutsättningarna	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Sundbyskolan den 12–14 december 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Sundbyskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Sundbyskolan intervjuades rektorn, lärare, elevvårdspersonal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklassen samt årskurs 2–8. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten

Sundbyskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	97
Grundskola	744

Sundbyskolan, som består av arton olika byggnader, ligger i Spånga-Tensta stadsdel. Eleverna går i åldershomogena klasser, fyra grupper i förskoleklassen, årskurs 2 och 9, tre åldershomogena klasser i årskurs 1 samt årskurs 3–8. Personalen är indelad i tio olika arbetslag, varav elevhälsoteamets personal utgör ett eget arbetslag. Enligt skolverkets statistik från år 2005 har knappt tjugo procent av eleverna i skolan ett annat modersmål än svenska.

I anslutning till skolan finns fritidshem. Kommunens ansvarstagande för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg behandlas i den övergripande kommunrapporten.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att Sundbyskolan är en skola där elevernas kunskapsresultat i årskurs 9 har varit goda under en lång rad av år och där en stor andel av eleverna är behöriga att söka till ett nationellt gymnasieprogram. Dock har andelen elever med fullständigt slutbetyg sjunkit under det senaste året. Förskoleklasserna har kommit långt i sitt arbete med att göra eleverna medvetna om sitt eget lärande och arbeta mot uppsatta mål, något som den övriga delen av Sundbyskolan bör arbeta vidare med. Skolan bör även intensifiera sitt arbete med att skapa en skola som kännetecknas av ett helhetsperspektiv från förskoleklass till årskurs 9. I detta arbete vill inspektörerna betona rektorns övergripande ansvar, enligt läroplanen, för en skolas samlade resultat.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 och 9 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolan upprättar inte individuella utvecklingsplaner för alla elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skolan ger inte alla elever som behöver det särskilt stöd (4 kap. 1 § skollagen och 5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp tas inte i enlighet med författningarna (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever som behöver särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Elever i behov av studiehandledning på modersmål får inte detta stödbehov tillgodosett (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).

- Undervisning i svenska som andraspråk anordnas inte i enlighet med författningarna (2 kap. 15 § grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör analysera orsakerna till de lägre kunskapsresultaten för elever med utländsk bakgrund och vidta åtgärder för att utjämna skillnaderna.
- Skolan bör verka för att elevernas kännedom om målen för utbildningen ökar.
- Sundbyskolan bör arbeta för att öka elevernas inflytande över verksamheten i stort och över det egna lärandet.
- Skolan bör utveckla rutiner för att ta reda på i vilken grad alla elever uppfattar skolan som trygg, samt förbättra arbetet med normer och värden för att nå bättre resultat.
- Skolans timplan bör ses över så att elevernas förutsättningar för att nå målen i alla ämnen säkerställs.
- Skolans analys och uppföljning av det stöd som ges till elever i behov av särskilt stöd bör förbättras.
- Skolan bör förbättra utvecklingssamtalen till sitt innehåll samt tillse att dessa genomförs minst en gång per termin för alla elever.
- Sundbyskolans samarbetsformer mellan förskoleklass, olika årskurser och fritidshem bör förbättras, så att skolan stödjer elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv.
- Kvalitetsarbetet i skolan bör stärkas så att mål, utvärdering, analys av resultat och eventuella åtgärder för förbättring av dessa sammanlänkas på ett tydligt sätt och att detta arbete avspeglas i skolans kvalitetsredovisning.
- Kvalitetsredovisningen bör förbättras till sitt innehåll och elevernas samt personalens medverkan i framtagandet av kvalitetsredovisningen bör stärkas.
- Rektorns förtrogenhet med den dagliga verksamheten och ansvarstagandet för den pedagogiska utvecklingen bör förbättras.
- Undervisningen i elevens val i årskurs 3–5 bör förbättras till innehåll och avseende valmöjlighet.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna.

Kunskaper

Enligt läroplanen är det skolans ansvar att eleverna ges möjlighet att inhämta och utveckla sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Skolan skall även följa upp elevernas kunskapsutveckling och klargöra för eleven vilka mål utbildningen har. I förskoleklasserna i Sundbyskolan har man ett material som utgår från läroplanens mål att sträva mot, där varje elev och förälder kan följa elevens utveckling i förhållande till dessa mål i

svenska och matematik. Barnen i förskoleklassen är medvetna om sin egen inlärning och hur de ligger till i förhållande till dessa mål. De mål som Sundbyskolan har satt upp i förskoleklassen är, enligt inspektörernas bedömning, tydliga och i linje med läroplanens mål.

I Sundbyskolan finns vidare lokala kursplaner som tolkats och arbetats fram utifrån målen i de nationella kursplanerna. Dessa lokala planer finns för alla ämnen från årskurs 3–9. De finns tillgängliga på skolans hemsida. Föräldrar och elever känner i allmänhet inte till att skolan har dessa konkretiseringar av de nationella kursplanerna. Föräldrar och elever säger även att det är avgörande vilken mentor som de träffar under utvecklingssamtalet för hur god kännedom om målen för utbildningen som de får. Eleverna i de lägre årskurserna känner i många fall väl till de mål som gäller för arbetsområdet eller veckan. I vissa fall är även eleverna i dessa klasser med och planerar sin egen dag. De äldre eleverna är huvudsakligen omedvetna om vilka mål som gäller för utbildningen. Endast i något enstaka ämne eller för något enstaka ämnesområde kan eleverna redogöra för vilka mål de har att arbeta mot. De bekräftar bilden av att elevernas kännedom om målen med utbildningen är avgörande av vilken lärare som de undervisas av. Inspektörerna bedömer att Sundbyskolan bör förbättra elevernas kännedom om målen för utbildningen.

Sundbyskolan sammanställer i sin kvalitetsredovisning resultaten på de nationella proven i svenska, engelska och matematik årskurs 5. Dessa resultat är inte kända av lärarna i skolan. Enskilda lärare kan i vissa fall redogöra för hur det gick för eleverna på individnivå. I skolans övriga ämnen finns ingen sammanställning av resultaten, vare sig på grupp- eller på skolnivå. Rektorn vet inte i hur stor grad eleverna i Sundbyskolan når de nationella målen i skolans alla ämnen i årskurs 5 och säger att någon sådan redovisning inte efterfrågas från stadsdelsnämnden. Någon analys av resultaten har följaktligen inte heller gjorts. Att skolan inte gör någon systematisk uppföljning, utvärdering och analys av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen är inte förenligt med författningarna och detta måste skolan åtgärda.

Tabell 1. Sammanställning av resultat för åk 9 i Sundbyskolan jämfört med samtliga skolor i Stockholms kommun samt riket år 2004, 2005 och 2006 enligt Skolverkets uppföljningsstatistik.

	Sundbyskolan			Stockholms kommun			Riket		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Meritvärde ¹	213,4	217,7	204,7	220,2	221,3	221,9	206,9	206,3	206,8
Andel (%) med fullständigt slutbetyg	91,1	94,2	94,5	75,1	75,7	73,4	75,9	75,5	76
Andel (%) behöriga till gymnasie-skolans nationella program	77,7	85,6	70,6	89,7	89,5	90,3	89,6	89,2	89,5

¹ Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg (G=10, VG=15 och MVG=20). Det möjliga maxvärdet för varje enskild elev är 320 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet beräknas för de elever som fått betyg i minst ett ämne. Elevernas sammanlagda poäng divideras med det antal elever som fått betyg i minst ett ämne.

När det handlar om elevernas meritvärde och andelen behöriga till gymnasieskolans nationella program har resultaten för Sundbyskolan i årskurs 9 legat över rikssnittet under en följd av år. En hög andel elever når behörighet att söka till ett nationellt gymnasieprogram. År 2006 sjunker elevernas meritvärde till 206 poäng. Däremot sjunker inte andelen elever som är behöriga till ett nationellt program medan andelen elever med fullständigt slutbetyg sjunker kraftigt. Pojkar med utländsk bakgrund har ett mycket lägre meritvärde (187,3 år 2005) än övriga elever i skolan. I övrigt finns inga stora variationer mellan pojkars och flickors resultat och andelen elever som är behöriga att söka ett nationellt program är i stort sett lika stor oavsett genus eller bakgrund. Någon analys av denna skillnad har skolan inte gjort och resultatet är något som rektorn inte känner till. Genom åren stämmer elevernas resultat i de nationella proven i årskurs 9 i svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik mycket väl överens med elevernas slutbetyg i årskurs 9 i dessa ämnen. Inspektörerna bedömer att skolan bör analysera orsakerna till de lägre kunskapsresultaten för elever med utländsk bakgrund och vidta åtgärder för att utjämna skillnaden. Vidare bedömer inspektörerna det som en brist att skolan inte gör någon systematisk uppföljning, utvärdering och analys av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i årskurs 9 i samtliga ämnen.

Normer och värden

I skolans uppdrag, enligt läroplanen, ingår att aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i praktisk vardaglig handling. Sundbyskolan gör inte någon uppföljning eller utvärdering av i vilken utsträckning alla eleverna i hela skolan omfattar önskvärda värderingar. Under inspektörernas besök berättar eleverna i de lägre årskurserna om att slagsmål mellan elever förekommer samt om äldre elever som retar dem och knuffar på dem. Skolans trygghetsgrupp, som består av vuxna, genomför en enkät om hur eleverna i årskurs 7–9 trivs i skolan. Enligt enkäten från våren 2006 trivs 58 procent av eleverna i skolan, 30 procent trivs ”sådär” och övriga ”trivs inte alls”. Endast 26 procent av eleverna säger i enkäten att vuxna ingriper om något händer. Någon motsvarande uppföljning för eleverna i förskoleklassen till årskurs 6 finns inte. Inspektörerna bedömer att skolan bör ta reda på resultatet av sitt arbete med normer och värden i hela skolan samt vidta ytterligare åtgärder så att resultatet av skolans arbete med normer och värden förbättras. (Se vidare avsnittet arbetsmiljö och delaktighet).

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Enligt läroplanen skall skolan sträva efter att varje elev utövar ett allt större inflytande över sin utbildning. Elever i Sundbyskolan uppger att deras inflytande i den bemärkelsen är mycket litet. De menar att lärarna bestämmer och att alla elever gör i stort sett samma saker samtidigt. I vissa ämnen, för vissa lärare

uppgger eleverna i de högre årskurserna att de har större inflytande över sitt eget lärande. Somliga lärare menar att elevinflytande kräver en viss mognad som eleverna inte alltid har uppnått, men att de försöker att fråga eleverna om deras åsikter samt att utvärderingar ger ledtrådar till hur undervisningen eventuellt kan förändras. Andra lärare säger att elevinflytande syns i skolans arbete med elevråd. I Sundbyskolan finns två elevråd, ett för årskurs 3–6 och ett för årskurs 7–9. Elevråden bildar även skolans matråd. Frågorna som behandlas handlar ofta om skolans fysiska miljö, menar eleverna. De är heller inte medvetna om att en del av de dokument som en skola skall ta fram, såsom kvalitetsredovisning och likabehandlingsplan, skall utformas i samverkan med eleverna. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att elevernas inflytande över det egna lärandet, samt verksamheten i stort, ökar.

I Sundbyskolans verksamhetsplan för 2005/2006 står att läsa att det i hela skolan pågår en satsning med olika förebyggande arbetssätt inom verksamhetsområdet normer och värden. Flera olika exempel nämns. Vad dessa aktiviteter består av går inte att utläsa i planen. I verksamheten syns framförallt några arbetssätt i de lägre årskurserna. I de högre årskurserna bedrivs inget av de förebyggande arbetssätten som nämns i verksamhetsplanen vid tidpunkten för inspektörernas besök. Enligt lärarna beror det bland annat på att det saknas personal som har utbildats inom dessa förebyggande metoder. Eleverna säger att de då och då har så kallade värderingsövningar, men att det beror på vilken mentor man har om detta ingår i elevens utbildning. De kamrattstödare som finns träffas regelbundet, men elever som inspektörerna talar med vet inte vilken uppgift kamrattstödjarna har eller hur deras arbete kan leda till en tryggare skola. Som tidigare nämnts så uppgger ett stort antal elever i de högre årskurserna att de inte trivs i skolan och att vuxna inte ingriper vid händelser av kränkningar. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med normer och värden bör förbättras och omfattas av alla i skolan.

De skolövergripande regler som finns beskrivna i skolans informationsmaterial är dåligt kända av eleverna. De menar att det helt beror på vilken lärare man har om reglerna efterlevs eller inte. I vissa fall finns klassrumsregler som är kända av eleverna och även framtagna av lärare och elever tillsammans. Inspektörerna vill i sammanhanget uppmärksamma skolan på att det fr.o.m. den 1 juli 2006 införts förändringar i skolformsförordningarna när det gäller ordningsregler i skolan. Rektorn har ansvaret för att det finns ordningsregler och att ordningsreglerna utarbetas och följs upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare.

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever kom den 1 april 2006. I den fastställs att varje skola skall ha en likabehandlingsplan där åtgärder beskrivs för hur skolan aktivt och målinriktat arbetar för att förhindra och motverka alla former av kränkande behandling. I Sundbyskolans likabehandlingsplan saknas en översikt över vilka insatser som skolan gör för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkning. Likaså saknas vuxen- elevperspektiv då det gäller rutiner för akuta åtgärder om kränkningar inträffar. Eleverna har heller inte getts möjlighet att medverka i framtagandet av likabehandlingsplanen. Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan. Detta måste skolan åtgärda.

Individanpassning och stöd

Enligt författningarna skall varje elev ha en framåtsyftande individuell utvecklingsplan. Eleverna i Sundbyskolan har inga individuella utvecklingsplaner, något som både elever och föräldrar säger att de saknar. Rektorn säger att ett arbete pågår med syfte att ta fram en mall för en individuell utvecklingsplan för hela Sundbyskolan. Att eleverna saknar individuella utvecklingsplaner är inte förenligt med författningarna och inspektörerna bedömer att skolan måste åtgärda detta snarast. I sammanhanget vill inspektörerna även hänvisa till Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2006:10.

Elevhälsoteamet i Sundbyskolan består av skolans specialpedagoger, speciallärare, skolsköterska, kurator, studie- och yrkesvägledare, psykolog samt skolans rektor och biträdande rektorer. Hela elevhälsoteamet träffas en gång i veckan, men delar upp sig i mindre grupper för att kunna diskutera elevärenden. Rektorn är närvarande vid elevvårdskonferenserna. Vid tidpunkten för inspektörernas besök pågår ett arbete i elevhälsoteamet i syfte att skapa en tydlig arbetsgång för hur ett elevärende skall handhas.

I Sundbyskolan finns tydliga rutiner för att identifiera stödbehovet hos eleverna i till exempel språklig medvetenhet och utveckling. Specialläraren, tillsammans med undervisande lärare genomför kontinuerligt och systematiskt diagnoser av alla elever med start i förskoleklassen. Skolans tre speciallärare genomför diagnoserna och har en god överblick över elevernas behov av särskilt stöd inom sitt respektive ansvarsområde, som är årskursbaserat. Det är även den enskilda specialpedagogen som avgör om en elev skall få särskilt stöd eller ej. Rektorn i Sundbyskolan har följaktligen inte någon överblick över hur många elever i hela skolan som är i behov av särskilt stöd. Det finns heller ingen annan i skolan som kan redogöra för detta. Inte heller genomförs någon analys av de stödåtgärder som sätts in. Inspektörerna bedömer att skolans rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd är goda, men att skolans analys av det stöd som ges bör förbättras.

Särskilt stöd ges i Sundbyskolan i första hand i ämnena svenska och matematik, i något enstaka fall även i engelska. I övriga ämnen ges inget stöd. Detta är inte förenligt med författningarna, vilket måste åtgärdas.

Enligt skollagen skall särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Ett åtgärdsprogram skall upprättas. Rektorn i Sundbyskolan vet inte hur många åtgärdsprogram som finns i skolan, men är övertygad om att alla elever i behov av särskilt stöd inte har ett sådant program. Rektorn är medveten om bristen och har vidtagit åtgärder för att förändra rutinerna kring upprättandet av åtgärdsprogram. Inspektörerna förutsätter att detta arbete fortgår. I de åtgärdsprogram som inspektörerna har tagit del går det i vissa fall tydligt att utläsa vilka åtgärder skolan ämnar vidta för att ge den enskilde eleven förutsättningar att nå målen, i andra fall läggs allt ansvar och alla åtgärder på den enskilda eleven. Inspektörerna vill i sammanhanget uppmärksamma skolan på att nya bestämmelser som klargör dels rektors skyldighet att utreda behovet av stöd, dels åtgärdsprogrammets innehåll gäller från och med den 1 juli 2006. Rektorn åläggs att utreda elevens behov av särskilt stöd och om utredningen visar att elever behöver särskilt stöd skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet skall framgå vilka behoven är, hur de skall tillgodoses samt hur åtgärderna skall följas upp och utvärderas. Att elever i behov av särskilt stöd saknar åtgärdsprogram är inte förenligt med författningarna och måste åtgärdas. Åtgärdsprogrammen bör även förbättras avseende innehåll och kvalitet.

Till rektors ansvarsområde hör en så kallad regional grupp, en särskild undervisningsgrupp, för elever i behov av särskilt stöd. Eleverna undervisas i en särskild del av Sundbyskolan. För dessa elever saknas beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Detta är inte förenligt med författningarna och måste åtgärdas. Flera av eleverna har viss undervisning i den särskilda undervisningsgruppen och följer en av skolans klasser i andra ämnen, som till exempel musik, bild samt idrott och hälsa. Andra elever har en så kallad anpassad studiegång där avvikelser från timplanen har gjorts för eleverna. Beslut om anpassad studiegång saknas. Detta är inte förenligt med författningarna och måste åtgärdas.

Enligt grundskoleförordningen skall en elev få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det. I Sundbyskolan har ingen elev studiehandledning. Skolan har inga rutiner för att avgöra vilka elever som kan vara i behov av studiehandledning. Lärarna säger att studiehandledning på modersmålet inte har funnits på skolan under lång tid, men att det enligt deras bedömning finns elever i behov av studiehandledning. Rektorn och lärarna saknar kännedom om att studiehandledning är att betrakta som en stödåtgärd och skall ges till elever i behov av detta. Att det inte sker i Sundbyskolan är förenligt med författningar och måste åtgärdas.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Minst en gång per termin skall ett utvecklingssamtal genomföras där eleven, läraren och elevens vårdnadshavare samtalar om hur elevens kunskapsutveckling bäst kan stödjas. Föräldrar som inspektörerna talar med säger att de är nöjda med de samtal som genomförs samt att de får information om elevens utveckling. Hur tydliga samtalen är vad gäller att tydliggöra elevens utveckling i förhållande till målen i läroplanen och kursplanen beror på vilken klasslärare respektive mentor som eleverna har, anser dock föräldrar. Det finns även föräldrar som berättar de istället för utvecklingssamtal erbjuds ett lära-kännasamtal som inte ger en bild av elevens kunskapsutveckling, trots att eleverna går i de högre årskurserna och ska ha betyg. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra utvecklingssamtalen till sitt innehåll samt tillse att dessa genomförs minst en gång per termin för alla elever.

Enligt läroplanen skall varje lärare samverka med andra lärare för att nå utbildningsmålen. Skolan skall även stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. I Sundbyskolan är övergångarna mellan till exempel förskoleklassen och år 1 eller mellan år 3 och 4 helt beroende av hur lärare hanterar den information som finns om elevers kunskapsutveckling. Denna bild bekräftas av såväl lärare som rektorn. Eleverna har dålig kännedom om målen för utbildningen och ser inte själva någon röd tråd i sin kunskapsutveckling. Som tidigare nämnts saknar eleverna en individuell utvecklingsplan och kan inte heller skriftligt följa sin egen utveckling. Detta gör att överlämnandet från lärare till lärare är av yttersta vikt och när det inte fungerar riskerar elever att få börja om eller tillfälligt stoppas i sin kunskapsutveckling. Inspektörerna bedömer att skolans samarbetsformer mellan förskoleklass och olika årskurser bör förbättras, så att skolan stödjer elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv.

Lärarna träffas regelbundet för att diskutera bedömningar och betygssättning. Dessa diskussioner sker mellan kollegor, i ämneslag och i arbetslag. Elevernas kunskapsutveckling bedöms utifrån de insatser eleverna gör i undervisningen, prov, redovisningar och andra skriftliga samt muntliga uppgifter. Eleverna tycker i allmänhet att lärarnas bedömningar är rättvisa och likvärdiga. Inspektörerna bedömer att betygssättning sker i överensstämmelse med författningarna.

För elever som ej får betyg i ett enskilt ämne eller i ett ämnesblock skall, enligt grundskoleförordningen, ett skriftligt omdöme skrivas som beskriver elevens kunskapsutveckling i ämnet samt vilka stödåtgärder som har vidtagits. I Sundbyskolan utfärdas sådana omdömen som på ett tydligt sätt beskriver det som författningarna kräver.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt författningarna har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Varje skola skall årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Skolans kvalitetsredovisning saknar helt en analys av skolans resultat. Det går heller inte att utläsa hur verksamheten utvärderas på grupp- eller individnivå, men i vissa avsnitt nämns arbetslagens utvärderingar som underlag för vilka områden som arbetslagen vill prioritera till nästa läsår. De åtgärder för utveckling som finns i kvalitetsredovisningen är inte kända av lärarna, som menar att kvalitetsredovisningen är ett dokument som skrivs av rektorn. Något egentligt kvalitetsarbete genomförs inte på skolan som helhet, dock har vissa arbetslag diskussioner kring till exempel elevers resultat och vilka förbättringsområden de anser finns inför kommande läsår. I samtal framkommer att vare sig kvalitetsredovisningen som dokument eller dess innehåll är känt av skolans personal. Inspektörerna bedömer att kvalitetsarbetet i skolan bör stärkas så att mål, utvärdering och eventuella åtgärder för förbättring av dessa sammanlänkas på ett tydligt sätt. Elever och personal bör även ges möjlighet att medverka i framtagandet av kvalitetsredovisningen som även behöver förbättras för att fullt ut vara förenligt med författningen.

Ledning och intern kommunikation

Den som är rektor skall ha pedagogisk insikt, förvärvat genom utbildning och erfarenhet. Särskilt skall rektor verka för att utbildningen utvecklas, och han eller hon har en särställning när det gäller att garantera elevernas rätt till utbildning. För att utöva sitt ledarskap skall rektor enligt skollagen hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Rektorn i Sundbyskolan har arbetat som rektor i sammanlagt fjorton år och har varit rektor för Sundbyskolan i två år. Rektorn har gått den statliga rektorsutbildningen. Ledningsgruppen i Sundbyskolan består förutom av rektorn av tre biträdande rektorer. En med ansvar för förskoleklassen och årskurs 1, en med ansvar för årskurs 2–5 och en som ansvarar för årskurs 6–9. De två sistnämnda har anställts under innevarande år. Såväl personal som föräldrar uppger att rektorn är svår att nå. Informationen inom skolan sker bland annat via ett veckonytt, som skickas via e-post till medarbetarna varje fredag. I skolans egna utvärderingsenkäter uppger 70 procent av personalen att de som kollektiv är nöjd med den interna informationen.

Ledningsgruppen arbetar med övergripande frågor, som till exempel lokalutnyttjandet, planering av studiedagar, policyfrågor med mera, menar rektorn. De pedagogiska frågorna ska drivas i arbetslagen eller i den vidgade ledningsgruppen som består av rektorn, de biträdande rektorerna och arbetslagsledarna. Lärarna säger att de är sina egna pedagogiska ledare samt att det pedagogiska utvecklingsarbetet framförallt sker i arbetslagen, men att det kan se olika ut mellan arbetslagen. I intervjuer framkommer att lärarna saknar ett pedagogiskt ledarskap för skolan. Andra lärare säger att de uppskattar de pedagogiska träffar

som äger rum varje månad och som har initierats av arbetslagsledaren i det egna arbetslaget. Såväl lärare som annan personal uppger att rektorn inte är förtrogen med den dagliga verksamheten i skolan, något som rektorn själv har förståelse för då detta inte har kunnat prioriteras i det dagliga arbetet på det sätt som rektorn tycker vore önskvärt. Det framkommer även i samtal med rektorn att hon inte har kännedom om skolans verksamhet ur ett övergripande perspektiv, som till exempel hur uppföljningar av kunskapsresultaten sker. Inspektörerna bedömer att rektorns förtrogenhet med den dagliga verksamheten och ansvarstagande för den pedagogiska utvecklingen bör förbättras. Vidare bedömer inspektörerna att rektorn bör ta ett större ansvar för de brister och förbättringsområden som framkommer i denna rapport.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till och information om utbildning

Elevernas garanterade undervisningstid regleras i skollagen samt i grundskoleförordningen. I Sundbyskolan finns en timplan, men det går inte att utläsa hur mycket tid varje ämne har i årskurs 1–6. Rektorn kan inte garantera att eleverna får den undervisningstid de har rätt till enligt skollagen. Lärare säger att de ibland ser svårigheter med att ge alla elever förutsättningar att nå målen då de inte vet hur mycket tid som lagt på ämnet i de tidigare årskurserna. Inspektörerna bedömer att skolans timplan bör ses över så att elevernas förutsättningar för att nå målen i alla ämnen säkerställs.

Enligt grundskoleförordningen skall undervisning i svenska som andraspråk anordnas om det behövs. Det är rektorn som beslutar om undervisning i ämnet skall anordnas för en elev. Ämnet har en egen kursplan, skall läsas istället för svenska och betyg sätts i svenska som andraspråk. Vid tidpunkten för inspektörernas besök läser tolv elever svenska som andraspråk, men oklarhet råder kring om de får betyg i ämnet eller om svenska som andraspråk används som en stödåtgärd. Rektorn säger att rutinerna kring svenska som andraspråk är okända för henne. Undervisande lärare tror att föräldrarna kan bestämma om eleven skall läsa svenska som andraspråk eller svenska, vilket inte är fallet eftersom det är rektorn som beslutar om undervisning i ämnet skall anordnas för en elev. Inspektörerna bedömer att svenska som andraspråk inte ges i enlighet med författningarna, vilket måste åtgärdas.

Elevens val skall erbjuda en breddning och fördjupning av ett eller flera av skolans ämnen. Skolan skall erbjuda ett allsidigt urval av ämnen i elevens val. Detta sker i årskurs 7–9 där eleverna upplever att de har en reell valmöjlighet vad gäller elevens val. I årskurs 3–6 kan eleverna välja från ett allsidigt urval av ämnen åtta av läsårets 35 veckor. De övriga veckorna har eleverna något som kallas lärarens val eller tid att arbeta ikapp. Eleverna har därigenom ingen reell valmöjlighet. Inspektörerna bedömer att undervisningen och elevernas valmöjlighet i elevens val i årskurs 3–6 bör förbättras i enlighet med författningarnas krav.

Personal

Skolans lärare skall enligt skollagen ha en utbildning för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Enligt rektorn saknar ett fåtal av skolans totalt 75 lärare, vid tidpunkten för inspektörernas besök, behörighet i sina ämnen, men de har undervisat i flera år inom sina områden. Inspektörerna bedömer att lärarna i Sundbyskolan har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Marie Morin

Kerstin Levin